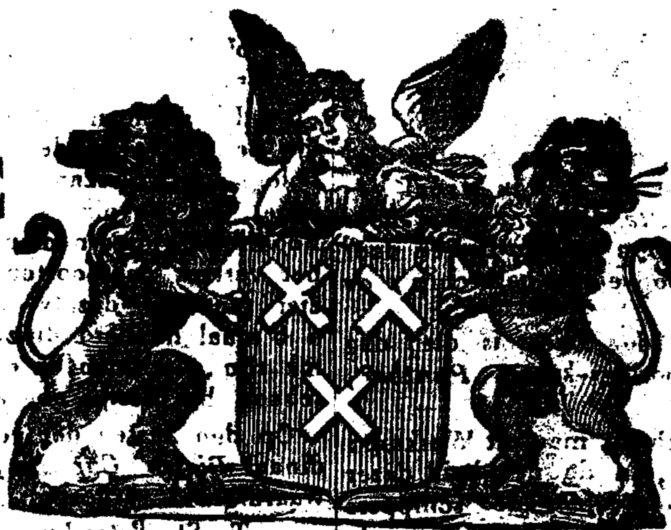
N°. 62 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws- Blad.

Vrijdag 14 Maart.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — De discussie over het ontwerp, tot het aanleggen van eenen ijzeren spoorweg van de zijde van Antwerpen tot aan de duitsche grenzen is gisteren in de belgische kamer van afgevaardigden geopend geworden. Voor dat het echter tot de eigenlijke discussie kwam, werden door de heeren *de Puidt* en *Dumortier* den minister eenige vragen tot het ontwerp betrekkelijk voorgelegd, die, behalve dat zij tot eene warme woordenwisseling aanleiding gaven, ook eenen indruk te weeg bragten, die naar het zich liet aanzien op den loop en den uitslag der beraadslagingen niet zonder invloed zoude zijn. Onder de stukken namelijk ter toelichting van het ontwerp in discussie, bevonden zich twee besluiten van het Pruissische gouvernement, het een houdende autorisatie tot het daarstellen van eenen ijzeren spoorweg van Keulen naar Amsterdam, het andere van dezelfde plaats naar de belgische grenzen. De heer *de Puidt* vroeg aan den minister, of 1° het belgisch bestuur het maximum van het tarief voor de concessien dier beide wegen kende; 2° of het bekend was met de bestaande bepalingen op de openbare wegen in Pruissen, aan welke de ondernemers zich moesten onderwerpen; 3° of men zekerheid had, dat Pruissen op den ijzeren spoorweg geene tollen leggen zoude, die de opofferingen van het aanleggen van den weg nutteloos zouden maken. Deze vragen bragten den minister, in de meening dat men onmiddellijk opheldering daaromtrent verlangde, bijster in verlegenheid. In de tweede plaats begon de heer *Dumortier* met zijn vermoeden te kennen te geven, dat het bestuur met voordacht de behandeling van het tegenwoordig ontwerp bespoedigde, om te gemakkelijker naderhand, wanneer de conferentie weer mogt vergaderd zijn, tot nieuwe concessien te komen; hij vreesde, dat men later zeggen mogt: wat gij den weg door Sittart, de vaart door de Hollandsche binnenwateren, wat is daaraan gelegen, vermits gij den ijzeren spoorweg hebt; en uit dien hoofde verlangde de heer *Dumortier*, dat er vóór het aanvangen der discussien eene verzekering werd gegeven, dat Belgie door het doen aanleggen van den ijzeren spoorweg niet in 't minst van deszelfs regten uit de 24 artikelen spruitende, afstand deed. Van den anderen kant meende dezelfde spreker te kunnen aantoonen, dat de spoorweg niet die vruchten zoude dragen, welke men zich daarvan beloofde; men gaf zich ter deze aan illusien over, van welke men bij het wezenlijk bestaan der dingen moest terug komen. Het voorname doel van den spoorweg was, zich van den Duitschen handel te verzekeren: daartoe moest men met voordeel tegen Holland mededingen; maar hoe zou men dit kunnen, wijl de gemiddelde taks van het vervoer van Rotterdam naar Keulen, 3 fr. per 100 Ned. ponden bedroeg, en Pruissen de van Belgie ingevoerde koopwaren met een regt van een gelijk bedrag voor hetzelfde gewigt bezwaarde. Voor alles behoorden de leden dienvolgens te weten, of Pruissen bij het bestaan van den spoorweg van dit regt van doorvoer zou afzien, zoo niet, dan waren de uitgaven voor den weg nutteloos, wijl het regt van doorvoer gelijk stond met de transportkosten van Rotterdam naar Keulen; ten slotte diende men ook Pruissens gezindheid omtrent de voortzetting van den weg te kennen; op deze voorwaarden alleen zoude men in de uitgaven van 30 à 40 millioenen fr. kunnen bewilligen. Bij de eigenlijk gezegde discussien hebben vijf leden, de heeren *Denef*, *Vilain XIIII*, *Donny*, *Lardinois* en *de Puidt*, het woord gevoerd, en twee daarvan, *de Puidt* en *Vilain XIIII*, zich bepaald tegen het ontwerp verklaard, de laatste op grond dat dezelve voor Belgie van geen overwegend belang was. De heer *Donny* verklaarde zich inzonderheid voor een zijtak naar Ostende. De heeren *Denef* en *Lardinois* hebben het ontwerp in zijn geheel verdedigd. Uit deze eerste beraadslaging wil men overigens reeds voorloopig bevestigd zien, dat al erkent de meerderheid de nuttigheid van den weg in 't algemeen, het niet te min moeijelijk zal zijn de onderscheidene uiteenloopende meeningen, overeen te brengen. Het vervolg der discussien is op heden bepaald.

— De belgische senaat heeft gisteren de wet op de barrières aangenomen.

— Uit Luik wordt gemeld, dat de bisschop aldaar, de heer *van Bommel*, laatstleden Zondag bij het uitgaan van de kerk, alwaar dezelve de predikatie had gehouden, door een verzamelde hoop die zich daartoe in de kerk vereenigd had, uitgefloten en uitgejouwd is en, zonder dat men 't beletten konde, in dier voege tot aan zijn paleis gevolgd werd. Denzelfden dag was door de stedelijke regering eene proclamatie tegen de rustverstoorders van de afgeloopene week uitgevaardigd.

— De aartsbisschop van Mechelen heeft aan de pastoors van Brussel en omstreken eene circulaire gezonden, om hunne onderhoorigen tegen de leerstellingen van den abt *Helsen* te waarschuwen.

— De belgische bladen maken met veel ophef gewag van eene verkenning, die het garnizoen van Liefkenshoek in den nacht van den 10den tot buiten de scheids-linie zou voortgezet hebben.

— Te Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg. 97¼; Bras. 72; Sp. perpet. 61¾, ⅞; 3 pCt. 41; Uitgest. 14⅞, ⅜; Sicil. 92; Rom. L. 91¾.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 10den Maart.

In de zitting der kamer van afgevaardigden van heden, is door den heer *Dubois Aymé* het voorstel gedaan, dat men het gouvernement de bevoegdheid zoude geven, om bij eenvoudige ordonnantie, onder verantwoordelijkheid der ministers, hetzij alle, hetzij eenige der leden van de familie *Bonaparte* in Frankrijk toe te laten. Waarschijnlijk echter zal de meerderheid aan dit ontwerp hare goedkeuring weigeren. Het overige der zitting zal grootendeels aan de discussie over de bevoegdheid der plaatselijke besturen gewijd zijn, waarna morgen die over de staatkundige genootschappen zal volgen.

De kamer schijnt ongeduldig naar het einde der zitting te verlangen. De commissie met het onderzoek van het budget belast, werd reeds herhaalde reizen aangespoord, om zoodra mogelijk haar rapport uit te brengen. Zoodra toch de finantiële wetten zijn aangenomen, zal waarschijnlijk de zitting worden gesloten, om des te eerder de algemeene verkiezingen te doen plaats hebben.

— De klagten der landbouwers en wijngaardeniers in de zuidelijke departementen, verwekken bij het ministerie zooveel bezorgdheid, dat men den prefect van het departement der Gironde heeft ontboden, om over de beste maatregelen van bevrediging zijn gevoelen mede te deelen. De voorgenomene reis des konings, schijnt insgelijks met deze zaak in verband te staan.

— Volgens een onzer dagbladen heeft de maatschappij *der regten van den mensch*, in eene algemeene vergadering opzettelijk in overweging genomen, of men door eene nieuwe omwenteling de lang gewenschte hervorming in het maatschappelijk bestuur zoude doordrijven. Met eene geringe meerderheid is echter dit ontwerp voor als nog ter zijde gesteld.

— De politie heeft gisteren een depot van ongeveer 300 scherpe patronen en een aantal kogels ontdekt, en den bewaarder in hechtenis genomen.

— De bijzondere berigten, die men onder dagteekening van den 1sten dezer uit Madrid heeft ontvangen, vermelden, dat destijds aldaar onder de bevolking eene ongewone beweging en gisting heerschte. De beide ministers *Burgos* en *Zarco del Valle* schijnen geheel het openbaar vertrouwen te hebben verloren, en daar de koningin-regentes nog steeds bedenking vindt om deze raadslieden hun ontslag te geven, en zich dus de zoogenaamde partij der beweging geheel in de armen te werpen, heeft men de menigte opgezet om door hare tusschenkomst die verandering door te drijven. Tot voorwendsel strekt het verwijl in de bijeenroeping der cortes, waarvan men sints lang het officieel dekreet heeft te gemoet gezien. Reeds gisteren, en ook heden, liep ter beurze het gerucht, dat deze ontevredenheid bedenkelijke gevolgen had. Het gouvernement zoude dépêches ontvangen hebben, naar welker inhoud er een opstand te Madrid was uitgebroken, die echter zoo het schijnt, nadat er een twintigtal dooden waren gevallen door de bezetting was gedempt.

— Volgens de partikuliere correspondentie van een onzer dagbladen, zoude het dekreet tot bijeenroeping der cortes, dat eerlang moest worden uitgevaardigd, op de volgende beginselen berusten:

» De vertegenwoordiging zoude bestaan uit twee kamers die voor 't minst om de twee jaren moesten bijeenkomen; in alle geval door den koning konden worden zaamgeroepen en ontbonden.

» De eerste kamer zoude bestaan uit twintig grandes van Spanje, tien hooge geestelijken, tien titularissen van Castilien en 50 personen door hun vermogen of door talenten zich onderscheidende, de laatste door de kamer van afgevaardigden te benoemen (?).

» Tot de tweede kamer zouden behooren, de afgevaardigden des volks, naar gelang van 3 vertegenwoordigers voor 200,000 zielen, te benoemen door kiesvergaderingen.

» De finantiële wetten zouden aan de goedkeuring der kamers worden onderworpen, en het gouvernement ten aanzien van alle voorstellen zoowel het *initiatief* als het *veto* behouden."

— Heden (10 *Maart*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. kont. 104,30; op tijd 104,45; 3 pCt. kont. 78,05; op tijd 78,20; Nap. renten kont. 93,70; op tijd 93,80; Sp. perpet. kont. 62⅝; op tijd 62¼; 3 pCt. kont. en op tijd 41⅝; Cortes 26⅝.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 13den Maart.

Maandag, 10den dezer, is te Amsterdam, onder een grooten toevloed van aanschouwers en met het beste gevolg van stapel geloopen van de scheeps-timmerwerf *de Witte Olifant*, het door de scheeps-bouwmeesters *J. Meijjes en zoon* gebouwde en door den kapitein *J. B. Meijer* te bevaren koopvaardij-barkschip, *de Javaan*.

— Volgens berigt van den Helder van 11den dezer is dien dag uit Texel naar Vlissingen gezeild, Z. M. oorlogs-korvet *Pomone*, kapitein luit. *Edelinge*.

— Onder dagteekening van 9den maart schrijft men uit Workum: Gisteren namiddag vervielen op de bank, in de nabijheid dezer haven, vier tjalkschepen, gevoerd wordende door de schippers *L. van der Werf*, *A. Pieters*, *E. Martens* en *B. Walzes*, de drie eerste vaartuigen met aardappelen, het laatste met tarwe en boekweit geladen. Door de aangebragte hulp, is het mogen gelukken, al het volk dezer vier vaartuigen behouden aan wal te brengen, doch van de schepen en ladingen zal niets te redden zijn. Eerstgemelden hadden denzelfden morgen de haven van Harlingen verlaten.

— Op den 25sten ll., is op de landhoeve *Biesterhuizen*, onder Neerbosch, nabij Nijmegen, door den heer *H. van Eck*, eigenaar van het landgoed, geschoten een uitmuntend schoone arend, die wordt opgegeven de zoogenoemde Konings-arend te zijn, hebbende hij eene vlugt van ruim drie nederlandsche ellen. Met hagel geschoten en slechts aan een der vleugels gekwetst zijnde, is dezelve nog in leven en hoopt men hem daarbij te kunnen behouden. Den beminnaars der natuurlijke historie wordt de gelegenheid aangeboden, om dezen arend te zien bij den heer *A. van Beers* te Wijchen.

— De proclamatie door het stedelijk bestuur van Luik, ter zake der jongste ongeregeldheden aldaar uitgevaardigd, is van den volgenden inhoud:

» *De burgemeester en schepenen aan hunne medeburgers*

» De dag van den 6den dezer, is door onstuimige tooneelen gekenmerkt geworden.

» Onder voorgeven van hunnen afkeer tegen de oprigting eener katholijke universiteit aan den dag te leggen, heeft een bandelooze hoop zich aan gewelddadigheden schuldig gemaakt, is de eigendom aangerand geworden. De pogingen van de burgerlijke policie om de onlusten te stillen zijn miskend geworden.

» Ingezetenen van Luik! niet in diervoege maakt de openbare denkwijs hare meening kenbaar. In eenen staat, waar het vrij staat zijne gedachten te uiten, behooren de burgers door middel van een bedaard en doordacht betoog de ontwerpen te bestrijden, die hun strijdig met den voortgang der beschaving dunken.

» De herhaling dezer korstondige wanorde moet belet worden. Uwe overigheid waakt voor de handhaving van de openbare en persoonlijke veiligheid. Zij zal die tegen alken [illegible] te verdedigen.

» Kweekelingen van de hoogeschool, kwaadwilligen misbruiken uwen naam, om u mede in voorvallen te betrekken, die beneden uw karakter en beneden uwe verlichte denkwijze zijn; waakt van uwe zijde op uwe hoede, opdat geen onvoorzigtige stap uwen vijanden tot veronderstellingen gelegenheid geve, die strijdig zijn met uwe gevoelens.

» Inwoners van Luik, kweekelingen, laat ons alle te zamen de handen in een slaan, ter verdediging van de ware vrijheid, tegen de magtelooze pogingen der partijen. Benemen wij der kwaadwilligheid elk voorwendsel, om de vernietiging eener hoogeschool te vorderen, die den roem onzer stad en de wetenschap onzer vijanden uitmaakt.

» Op het stadhuis, den 9 maart 1834.

» *De Burgemeester en Schepenen*,

L. JAMME."

— Het dagblad van Leuven geeft, ten betooge dat de aldaar op te rigten vrije universiteit voor de stad weinig materiele voordeelen zou opleveren, wijl zij in 't belang van eenige bevoorregte personen zou geëxploiteerd worden, een staat, volgens welken er in den loop der maand April, bij den aartsbisschop van Mechelen, tot de oprigting van gemelde universiteit, door de onderscheidene geestelijke personen, eene som van bijna 44,000 fr., voor even zoo vele aandeelen, moest gestort worden. De bisschoppen waren verpligt ieder 200 aandeelen te nemen; de vicarissen-generaal, dekens, pastoors ieder 20 aandeelen, de desservanten ieder 10, de kapellaans en vicarissen ieder 5. De kosten van daarstelling worden volgens genoemd blad op 500,000 fr., en het voordeel op 200,000 fr. geschat.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 9den Maart.

Uit Dresden meldt men van den 28sten Februarij: » Het gebouw onzer staatsregeling is thans geheel voltooid door de installatie van het Hooge Staatsgeregtshof, welke den 10den dezer heeft plaats gehad. Dit Hof is bestemd om te oordeelen over de verantwoordelijke Ministers, indien dezelve door de kamer beschuldigd worden, en om de noodige veranderingen in de grondwet te onderzoeken. Voorzitter van hetzelve is de Voorzitter van een der Hooge Geregtshoven; het bestaat uit twaalf Regters, waarvan de helft door den Koning en de wederhelft door de beide kamers benoemd worden. Bij elke nieuwe bijeenkomst der Standen wordt het personeel der Regters van dit Hof veranderd. De installatie heeft plaats gehad, onder voorzitting van twee Staatsministers, waarna alle de leden zich bij den Koning en den Prins mederegent ten gehoore begeven hebben."

— Uit Rome meldt men van den 27sten februarij, dat het Pausselijk bestuur in onderhandeling zoude zijn over den afstand van Bologna aan Toskanen, en van Ferrara aan den Hertog van Modena. De bevolking van beide gewesten schijnt nog immer het Roomsche gouvernement zoodanig ongenegen te zijn, dat men bij het vertrek der oostenrijksche troepen nieuwe onlusten te gemoet ziet, en daar dezelve gewesten bovendien de schatkist jaarlijks 5 à 6 maal honderd duizend scudi kosten, zoude het niet onmogelijk zijn, dat men op eenen zoodanigen maatregel was bedacht, ofschoon het berigt nog allezins bevestiging verdient.

— Op den [illegible]sten der vorige maand is te Rome overleden de kardinaal *[illegible] Caprano*, door *Leo XII* in het jaar 1828 tot die waardigheid verheven.

— Te St. Petersburg zijn allerongunstigste berigten uit de Ukraine aangekomen. Gebrek aan graan maakt de nood aldaar zeer groot. Z. M. de Keizer heeft dadelijk bevolen, dat er meel onder de meest behoeftigen uitgedeeld werd, namelijk 20 pond in de maand per hoofd. Men vreest, dat de landbouwers met de lente [illegible] zullen hebben aan zaad voor den ploeg, dat overal het [illegible] te missen veel geleden wordt.

161ste Koninklijke Nederlandsche Loterij

Vijfde Trekking : N°. 610 ƒ 1000; N°. 8789 ƒ 1000; N°. 9368 ƒ 1500.

Zesde [illegible] N°. 1752 ƒ 1000.

Op Donderdag den 20sten Maart 1834 en volgende dagen, telkens te beginnen des voormiddags ten 9 ure, zal, door den Griffier der Regtbank van Koophandel te Breda, ten verzoeke van Heeren syndici provisoir in den gefailleerden Boedel van J. M. VAN GILS, Leerlooijer en Koopman te Leur, gemeente Etten, ten woonhuize van genoemden Gefailleerden, worden overgegaan, tot den publieken verkoop, *om gereed geld*, van:

1°. Eenen kompleten MOBILAIREN INBOEDEL, bestaande in Gueridons, Bedden, Staande Klok, Commodes, Tafels, Stoelen, Schilderijen, Spiegels, Tapijten, Porcelein, Servetten, Linnen, eene Mangel, enz.

2°. Een 5jarig RUIN-PAARD, CHAREBANC en een KARRETJE.

3°. Onderscheidene soorten van WIJN, alle van zeer goede kwaliteit, als: Champagne-, Port-à-Port-, Chateau-Margaux-, St. Julien en andere Bordeaux Wijn, Witte- en Rhijn-Wijn, Cognac, Rhum, Punch, Wijn-Azijn, Furten, Manden en Flesschen.

4°. Een aantal LEERLOOIJERS-GEREEDSCHAPPEN.

5°. Eene aanzienlijke partij LEDER, benevens een aantal SMARTRUGGENS, KALK-TWIJFELAARS, ZALL-HUIDEN, NUCHTEREN KALFSVELLEN, enz.

Zullende de gemelde Goederen, dagen vóór den verkoop voor een ieder te bezigtigen zijn [illegible] in de [illegible] bevonden. Leder op den eersten dag der verkooping worden opgeveild, om met het overige, den volgenden dag [illegible].

STOOMPACKET-VAART

[illegible]

ROTTERDAM EN LONDEN.

IN DIENST VAN HET GENERAL POST OFFICE, VOOR

PASSAGIERS EN GOEDEREN.

De Stoompacketten der General Steam Navigation Company te Londen, in bovengemelde dienst, vertrekken geregeld van Rotterdam en Londen iederen Woensdag en Zaturdag, zijnde welke van Rotterdam bepaald op:

Zaturdag den 15 Maart, des namiddags ten 12 ure.
Woensdag » 19 » » » morgens » 7 »

Nadere inlichtingen bij de Agenten, W. SMITH & COMP. en P. A. VAN ES.

BIJ BROESE & COMP., te Breda, is verkrijgbaar:

I. JAARBOEKJE voor 1834, uitgegeven op last van *Z. M. den Koning* . . . . . ƒ 0,90.

II. NEDERLANDSCH MAGAZIJN *ter verspreiding van Algemeene en Nuttige Kundigheden*. Prijs bij Inteekening voor 52 Nommers ƒ 6,25, 13 Nommers . . . . » 1,80.

Bovengemelden hebben het genoegen HH. Inteekenaars op het MAGASIN PITTORESQUE, 1833, te berigten, dat hun zeer spoedig zal worden afgeleverd de nog ontbrekende Nommers der belgische editie van het vorig jaar, waarvan [illegible] de No. 51 en 52 met den titel en inhoud zijn in 't licht verschenen. Tevens is het den ondergeteekenden aangenaam, hunnen begunstigers te kunnen verwittigen, dat zij thans, door de aflevering der PARIJSCHE EDITIE van het *Magasin Pittoresque over 1834*, welke *oorspronkelijke uitgave de zuivere afdrukken van platen* bevat, en die keuriger uitgevoerd en op beter papier gedrukt is, welk een en ander de aandacht van ieder belangstellende verdient, zich in staat bevinden, geregeld en met den meesten spoed, de nommers, bij vier of vijf vellen te gelijk, tot het einde van den jaargang toe te bezorgen, zoodat nu voortaan, ten aanzien van de aflevering van dit werk, alle verdere vertraging en bezwaren zijn uit den weg geruimd, die, door de gebrekkige inrigting van den brusselschen nadruk van 1833, zoovele onaangenaamheden hebben veroorzaakt.

Te BREDA, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.